

Lange Begijnestraat

Gedenksteen Synagoge

Op deze plek is een wereld van verschil ontstaan. Staat er nu de moderne Schuur met theater- en filmzalen. Nog geen eeuw terug was hier de synagoge te zien van de Nederlands Israëlitische Gemeente.

Dat hier een synagoge stond was niet zo vreemd. De nabije Bakenesserbuurt was de wijk waar in Haarlem de meeste Joden woonden. De synagoge vormde daar het hart van de Joodse gemeenschap. Voor de WO II was deze gemeenschap de grootste buiten die van Amsterdam. De rabbijn Simon de Vries was tot in de WO II zo'n vijftig jaar de pil van het Haarlemse Joodse leven.

De bouw van de synagoge aan de Lange Begijnestraat werd in de eerste helft van de 19de eeuw gerealiseerd, omdat de oude bij het Goudsmidspleintje te klein was geworden. De synagoge werd ingewijd in 1841 en in 1896 werd het aantal zitplaatsen nog eens verdubbeld en kreeg het gebouw tevens twee torens.

In 1943 werd de synagoge als gevolg van de Holocaust buiten gebruik gesteld en is het gebouw voor papieropslag in gebruik genomen door de drukkerij Johan Enschedé.

Na de bevrijding in 1945 gaf de drukkerij, ondanks onderhandelingen met de Nederlands-Israëlitische Gemeente (NIG), de synagoge niet terug aan het handjevol Haarlemse Joden dat de oorlog had overleefd. Uiteindelijk werd het na veel geharrewar verkocht aan de drukkerij. Het einde kwam in 1953 toen het gebouw bij een brand verloren ging.

Nadat Joh. Enschedé zijn drukkerij van de binnenstad had verplaatst naar de Waarderpolder werd het hele terrein opnieuw ingericht. De Schuur kreeg hierin onder andere haar plaats. In de muur van de Schuur aan de kant van de Wijde Appelaarsteeg werd in 1980 een herdenkingsplaat aangebracht.

Vlakbij, aan het andere einde van de Wijde Appelaarsteeg, is het Philip Frankplein waar in 2012 het Joods Monument ter herinnering aan de weggevoerde Haarlemse Joden werd onthuld.

Bron: Jaarboek 2020 Historische Vereniging Haarlem
Noord Hollands Archief